

Tisdagen den 12 november
Kl. 15.00

Om villkoren för tillstånd att servera alkoholhaltiga drycker

1 § Justerades protokollet för den 4 innevarande månad.

2 § Svar på interpellation 1985/86:29 om villkoren för tillstånd att servera alkoholhaltiga drycker

Anf. 1 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Gullan Lindblad har frågat finansministern vilka åtgärder han ämnar vidta för att personer som driver restaurangrörelse inte skall straffas med indraget serveringstillstånd – en alkoholpolitisk åtgärd – i en fråga som gäller misstänkt bokföringsbrott.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Gullan Lindblad hänvisar till ett fall i Karlstad där en restaurangägare fått sitt tillstånd att servera alkoholdrycker indraget. Anledningen till indragningen är enligt henne att skattemyndigheterna i Jönköpings län funnit brister i bokföringen i en rörelse som ägaren har drivit där tidigare. Gullan Lindblad anser att ett misstänkt skattebrott inte bör påverka innehavet av ett serveringstillstånd. Hon pekar på att tillståndet har dragits in innan dom i skattemålet är avkunnad.

För drygt ett och ett halvt år sedan ställde Margit Gennser en nästan likadan fråga i en interpellation. Förhållandena har inte förändrats sedan dess, och mitt interpellationssvar nu blir i princip detsamma som den gången.

De nuvarande reglerna om tillståndsprövning utformades år 1977 för att förebygga och undanröja alkoholpolitiska olägenheter vid alkoholservice. Vid en ansökan om tillstånd skall sökandens personliga lämplighet prövas. Denna prövning innefattar ett krav på att sökanden skall ha ekonomiska förutsättningar att sköta rörelsen, så att denna inte ges en inriktning som medför alkoholpolitiska olägenheter.

Enligt 64 § lagen (1977:293) om handel med drycker (LHD) skall länsstyrelserna i vissa fall ingripa mot redan meddelade tillstånd genom att återkalla tillståndet eller begränsa det. En tillståndshavare kan också meddelas varning eller särskilda föreskrifter. Enligt paragrafens första stycke skall länsstyrelsen ingripa vid brister i fråga om ordning, nykterhet och trevnad eller när bestämmelser i lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte iakttas. Bl. a. gäller här bestämmelserna om bokföring i 70 §.

Prot. 1985/86:25
12 november 1985

Om villkoren för tillstånd att servera alkoholhaltiga drycker

Enligt andra stycket i 64 § skall länsstyrelsen också ingripa då tillståndshavaren inte längre kan anses lämplig att bedriva försäljning av alkoholdrycker eller om annars förutsättningarna för tillståndet inte längre föreligger. Detta andra stycke fick sin nuvarande lydelse genom en lagändring år 1982. I lagtexten infördes då uttryckligen som en grund för ingripande det förhållandet att en tillståndshavare inte längre bedöms vara lämplig att driva serveringsrörelse. Lagändringen tog sikte på bristande lämplighet på grund av ekonomisk misskötsamhet. Av propositionen med förslag till ändring (prop. 1981/82:143) framgår bl. a. att uppgifter om ekonomisk misskötsamhet inte automatiskt får diskvalificera en tillståndshavare eller utgöra grund för ingripande. I stället skall länsstyrelsen göra en utredning som läggs till grund för en samlad bedömning. En förutsättning för ingripande borde enligt propositionen vara att misskötsamheten varit betydande. Det framhölls att skatteskulder kunde bero på affärsmässiga betingelser. Ingripanden skulle ske mot dem som systematiskt missköter skatte- och avgiftsbetalningar eller allvarligt åsidosätter bokförings- eller uppgiftsskyldighet.

Vid riksdagsbehandlingen av förslaget förordades också en viss försiktighet vid bestämmelsernas tillämpning. Socialstyrelsen har senare meddelat anvisningar i enlighet med dessa riktlinjer.

Av uppgifter som jag har inhämtat från socialstyrelsen framgår att ärenden om återkallelse kan bli aktuella efter en företagen taxeringsrevision. Den vanligaste grunden för ett ingripande av tillståndsmyndigheten till följd av revisionen är då emellertid inte att det uppdragats att tillståndshavaren kan misstänkas för att ha fuskat med skatter och avgifter. I stället är det väsentligaste i sådana fall oftast att det genom revisionen har upptäckts att tillståndshavaren haft en bristfällig bokföring över sin alkoholservering och lämnat felaktiga eller direkt missvisande uppgifter till länsstyrelsen om omfattningen av dryckesförsäljningen. När det i dessa fall varit klarlagt att bristerna varit betydande har tillstånd återkallats. De skattemässiga konsekvenserna av taxeringsrevisionen är då av underordnad betydelse från alkoholpolitisk synpunkt.

Jag vill också nämna att regeringen nu har tagit ställning till ekokommissionens förslag som rör bl. a. restaurangbranschen. Regeringen har valt en annan väg än kommissionen och har i en lagrådsremiss, som nu behandlas i lagrådet, föreslagit att en utökad vandelsprövning försöksvis skall införas för restaurangidkare som serverar alkoholdrycker. I syfte att åstadkomma detta har regeringen föreslagit en komplettering av lämplighetskravet vid tillståndsprövningen för servering av alkoholdrycker enligt lagen om handel med drycker. I lagförslaget anges uttryckligen att vid prövningen särskild hänsyn skall tas till lämpligheten med avseende på laglydnad och benägenhet att fullgöra skyldigheter mot det allmänna. Lämplighetskravet skall gälla även för redan meddelat tillstånd. En utvärdering kommer att ske av försöksverksamheten.

Mot bakgrund av vad jag nu har redovisat är det inte aktuellt att göra några ändringar i lagstiftningen av det slag som Gullan Lindblad frågar efter.

Anf. 2 GULLAN LINDBLAD (m):

Prot. 1985/86:25
12 november 1985

Om villkoren för tillstånd att servera alkoholhaltiga drycker

Herr talman! Jag tackar socialminister Sigurdson för svaret, som tyvärr gör mig ganska oroad. Statsrådet hänvisar nämligen i huvudsak till ett interpellationssvar den 19 mars 1984 och anser att förhållandena i stort sett är oförändrade. Ja, dess värre är de det. Sedan dess har åtminstone det hänt, att ytterligare ett tjugotal restaurangägare blivit offer för en som jag anser horribel lagstiftning, som rycker undan försörjningsmöjligheterna för dem på grund av *misstänkt* ekonomisk brottslighet. Jag hade faktiskt hoppats att socialministern skulle bli djupt upprörd över ett sådant sakernas tillstånd.

De människor som råkar ut för denna lagstiftning och som vi nu diskuterar anser minsann att lagstiftningen har stora brister och ger stort utrymme för rättsosäkerhet och godtycke. De tycker också att det är skändligt att de skall bli utsatta för att man drar ifrån dem deras möjlighet att fortsätta en verksamhet där de har visat sig skötsamma, bara därför att det föreligger misstanke om brott inom ett helt annat verksamhetsområde.

Nu skall alltså lagstiftningen enligt socialministern ytterligare förvärras. Det oroar mig, och jag antar att det oroar alla restaurangägare i Sverige som har en seriös verksamhet att bedriva.

Jag fick heller inte några egentliga svar på mina frågor. Jag hade frågat: Var finns rättsäkerheten för mannen i det konkreta exempel jag hade angivit, när det kan gå till så här? Och var finns jämställdheten för hans fästmo, som riskerar att mista sitt serveringstillstånd därför att myndigheterna anser att det föreligger ett bulvanförhållande på grund av en samboendorelation?

Mina frågor kvarstår, och jag vill gärna ha socialministerns synpunkter på de här två frågeställningarna. Det kan väl t. ex. inte vara rimligt att en kvinna i nådens år 1985 skall "åka dit" bara för att hennes man är misskötsam, om hon själv sköter verksamheten på ett tillfredsställande sätt? Men så går det till i dag.

Det aktuella fall som jag har redogjort för är tyvärr ett i en rad olika ärenden där lagstiftningen möjliggör denna fiskala inställning till restaurangnäringen, tjänstemannavälde och godtyckligt förfarande. En jurist här i Stockholm är för närvarande ombud för minst 20 restaurangägare som har hamnat i den situation jag har talat om här.

Jag kom själv i nära kontakt med den här lagstiftningen för några år sedan i ett ärende som gällde Stadshotellet i Karlskoga. Det föranledde mig då att skriva en motion i ärendet, och jag har sedan följt lagstiftningen med stort intresse. Skatteutskottet har faktiskt uttalat att "det kan ligga viss fara i att tillämpa en lagstiftning med ett rent alkoholpolitiskt syfte för att bekämpa ekonomisk misskötsamhet eller brottslighet enbart på den grunden att anmärkningarna av ekonomisk art skulle kunna medföra risker för alkoholpolitiska olägenheter".

När jag nu ställt den här interpellationen har jag fått en rad telefonsamtal och brev. Jag vill citera ett brev just från förutvarande ägarinnan till Stadshotellet i Karlskoga. Det levandegör hur en människa känner när hon blir offer för denna orimliga lagstiftning. Hon skriver:

"Själv har jag och min man blivit hårt drabbade av de luddiga regler som gäller -- --. Inkopplade jurister menade att 'som detta ärende behandlades

fick det bara inte gå till', men ingen kunde hjälpa oss, då det råder ett fruktansvärt tjänstemannavälde i Sverige. Slutet på vår historia blev naturligtvis konkurs. Besvikna på svenska myndigheter, politiker och i stort sett allt här hemma sålde vi vårt hem och flyttade till Spanien. Vi har nu i två år bott och drivit en liten restaurang på Kanarieöarna – – –. Jag hoppas nu på en snar förbättring för oss vanliga medborgare som vill arbeta i och för Sverige – – –.”

Men kvinnan hoppas tydligen förgäves på Sveriges regering.

Det lagförslag som vi nu har fått presenterat för oss kommer tydligen att handla om en vandelsprövning genom en skärpning av 40 § i lagen om handel med drycker. Alternativet hade, såvitt jag förstår, varit ett system för näringstillstånd enligt ekobrottskommissionens förslag, dvs. en utökad etableringskontroll för restaurangnäringen.

Båda förslagen är dåliga. Det är som att välja mellan pest och kolera.

Jag nödgas konstatera att det sannerligen inte är alkoholpolitiska hänsyn som har legat till grund för propositionen. Inte heller har rättstryggheten fått vara ledstjärna, utan det är ekobrottskommissionen som fått vara ledande när det gäller regeringens ställningstagande. Jag hoppas att lagrådet har mycket att erinra mot den föreslagna lagstiftningen, som ger mycket av godtycke och rättsotrygghet.

Jag antar att socialministern har klart för sig att Europakommissionen kommer att pröva ett liknande ärende som jag har redogjort för, och jag vill nu fråga socialministern – inte minst mot bakgrund av att svensk lagstiftning nu återigen skall stå under Europakommissionens kontroll – om hon inte skulle kunna tänka sig att ändra lagstiftningen så att vi ökar rättstryggheten i stället för att åstadkomma ytterligare rättsosäkerhet och godtycke.

Anf. 3 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Ja, jag vet att det i Europakommissionen för de mänskliga rättigheterna har tagits upp ett fall som gäller klagomål mot Sverige i fråga om återkallelse av serveringstillstånd.

Gullan Lindblad vet också lika väl som jag att jag inte kan gå in och diskutera det enskilda fall som Gullan Lindblad tar upp. Återkallelsebeslutet har överklagats, och ärendet skall prövas i socialstyrelsen.

Jag tycker lika väl som Gullan Lindblad att det är viktigt att vi har rättstrygghet i det här landet – och det tycker jag att vi har. Men vi får inte heller glömma bort att ekonomisk misskötsamhet och ekonomisk brottslighet är ett stort problem, inte minst inom restaurangbranschen.

Jag vill än en gång påpeka att det är viktigt med rättssäkerhet och även säga att ingripanden som görs kan överprövas av socialstyrelsen.

Den utredning som arbetat med lagen om handel med drycker, alkoholhandelsutredningen, har föreslagit att besvären i stället skall gå till kammarrätten, med möjlighet att föra målen vidare till regeringsrätten. Betänkandet har just remissbehandlats, och vi håller på med propositionsskrivandet.

Jag menar att det på detta område är nödvändigt med en lagstiftning som är ganska hård. Den lagändring som Gullan Lindblad här diskuterar är av så sent datum som 1982.

Anf. 4 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag vill först säga att jag naturligtvis inte kräver att vi skall gå in på det enskilda ärende som jag har redogjort för i min interpellation. Det har jag tagit upp som ett principfall.

Mina frågeställningar är fortfarande kvar. Tycker verkligen socialministern att nuvarande lagstiftning på detta område ger svenska medborgare rättssäkerhet?

Jag anser att det tyvärr är ekobrottskommissionen som alltför mycket har fått ligga bakom om inte den i dag gällande så åtminstone den föreslagna lagstiftningen. Jag kan återge vad ekobrottskommissionen bl. a. sade i sitt betänkande om näringsstillstånd, SOU 1984:8: Branschen i fråga – det gäller alltså restaurangnäringen – erbjuder genom sin verksamhetsstruktur goda möjligheter för den som vill fiffla att sätta sina planer i verket.

Jag tycker att det är ganska otroligt att man enligt svensk lag inom vissa näringar först måste bevisa sin oskuld för att inte betraktas som en presumtiv brottsling. Det är alltför mycket av detta tänkesätt som präglar denna lagstiftning, och jag hade hoppats att socialministern skulle vilja ändra på detta och få en förbättring till stånd.

De förslag inom alkohollagstiftningen som utredningen i övrigt har kommit fram till kommer att medföra vissa förbättringar. Det blir litet mindre krångel och administration.

Jag är inte den som på något sätt förringar vare sig alkoholpolitiska strävanden eller ambitionen att beivra ekonomisk brottslighet. Jag försvarar naturligtvis inte misskötsamhet på något av dessa områden. Men jag anser att det borde vara självklart att man skiljer mellan – förlåt mig, herr talman – lort och pannkaka. I nuvarande lagstiftning blandar man samman två skilda lagkomplex. Jag kan straffas i en verksamhet – man slår undan grundvalarna för min fortsatta försörjning och möjlighet att betala eventuella restskatter och annat – därför att jag är misskötsam inom ett helt annat område eller, vilket är det värsta, är *misstänkt* för att vara misskötsam.

Drar vi ut konsekvenserna av en sådan lagstiftning, kan faktiskt åkeriägaren mista sitt körkort eller elektrikern sin behörighet om de visar sig misskötsamma på ett helt annat område eller är misstänkta för ekonomisk brottslighet. Detta kan inte vara rimligt i svensk lag.

Jag hoppas fortfarande att socialministern tänker om och kommer med ett förslag som är klart och redigt och enligt vilket man blir straffad på det område där man gör sig skyldig till brottet och inte inom ett annat där man sköter sin verksamhet med, som det heter, ordning, nykterhet och trevnad.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 1985/86:33 om Raoul Wallenbergs öde

Anf. 5 Utrikesminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Per Stenmarck har frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta i syfte att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde.

Det är i år 40 år sedan Raoul Wallenberg försvann. Han om någon visade

vad som kan utträttas med outtröttligt och självupppoffrande arbete. Minnet av hans gärning lever, i hans hemland och över hela världen.

Genom åren har olika svenska regeringar gjort enträgna försök att uppnå klarhet om Raoul Wallenbergs öde. Raoul Wallenberg-dokumenterna på utrikesdepartementet vittnar om regeringens ansträngningar. Det rör sig om 20 000 sidor arkivmaterial. En tredjedel har tillkommit sedan år 1979. Kortregistret innehåller namnen på ungefär 3 000 personer eller platser, som framkommit under efterforskningarna. Flertalet personer har intervjuats. Energiskt följer vi upp varje indicium, varje spår och varje ledtråd. Så snart övertygande nya omständigheter kommit till vår kännedom, har en framställning gjorts på hög nivå hos Sovjetunionens regering. Vi har inte heller försummat att med återkommande påminnelser hålla frågan vid liv. Under år 1985 har det exempelvis skett vid två olika tillfällen.

Vi har hittills varje gång blivit hänvisade till 1957 års svar, att Raoul Wallenberg skulle ha avlidit i sovjetisk fångenskap tio år tidigare. Inte minst i ljuset av senare vittnesmål är detta besked otillfredsställande. Men vi kommer inte att förtrötta. Jag har tidigare sagt, och jag upprepar det nu, att regeringen kommer att gripa varje lägligt tillfälle att få klarhet i vad som hände med Raoul Wallenberg.

Anf. 6 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för svaret på min interpellation.

Raoul Wallenbergs öde har, alltsedan han bortfördes från Budapest i januari 1945, intresserat väldigt många människor. Få frågor har sedan andra världskrigets slut förblivit så gåtfulla som just denna.

Under årens lopp har givetvis många ansträngningar gjorts för att bringa klarhet i vad som verkligen hände. Inte bara Sverige har gjort efterforskningar. Även andra länder – kanske främst USA, där Wallenberg är hedersmedborgare sedan 1981 – har gjort stora ansträngningar.

Även i riksdagen har frågan debatterats vid åtskilliga tillfällen, senast för bara några veckor sedan.

Raoul Wallenberg gjorde med säkerhet en av andra världskrigets största individuella insatser. Han gjorde det inte som en traditionell krigshjälte, utan han gjorde det i mänsklighetens tjänst.

Exakt hur många människor som räddades genom hans försorg är naturligtvis svårt att uppskatta, men siffror uppemot 100 000 har nämnts. Ännu i dag kan många av dessa människor vittna om att de har Raoul Wallenberg att tacka för sina liv.

Det vilar, herr talman, en sorts diskret skam över en rad av de svar på frågor rörande Raoul Wallenberg som olika utrikesministrar gett under årens lopp. Mellan raderna lyser frågorna igenom:

Har vi gjort allt som stått i vår makt?

Kunde vi ha gjort något ytterligare?

Har tillräckligt många enträgna frågor ställts vid tillräckligt många tillfällen?

Frågorna förblir obesvarade.

I skilda sammanhang har kritik framförts mot olika regeringars sätt att

hantera frågan. Jag har inte för avsikt att nu ta upp denna polemik utan kommer att inrikta mig på dagens situation och på vad som kan göras nu.

I ett frågesvar i denna kammare för bara några veckor sedan framhöll utrikesministern följande:

”På 40-årsdagen av hans försvinnande framhöll statsministern att regeringen, så länge ovissheten består, kommer att gripa varje lägligt tillfälle att få visshet om hans öde.”

Svaret i dag innehåller en likartad formulering.

Jag har givetvis ingen som helst anledning att betvivla äktheten i regeringens goda vilja. Men samtidigt som jag särskilt vill peka på utrikesministerns egna ord, som han upprepar i dag, nämligen ”varje lägligt tillfälle”, vill jag ställa följande fråga till utrikesministern:

Har regeringen framfört någon vädjan till den amerikanske presidenten att ta upp frågan vid sitt möte med ledaren för Sovjetunionen om någon vecka eller ämnar regeringen framföra en sådan vädjan?

I sitt svar den 24 oktober sade utrikesministern vidare:

”Det kan väl därför inte uteslutas att hans fall kommer upp också i framtida sovjetisk-amerikanska kontakter. Det är enbart Förenta staternas regering som avgör, om den vill ta upp frågan om vad som hände Raoul Wallenberg med Sovjetunionen.”

Vad som sägs här uttrycker närmast en självklarhet. Givetvis avgör USA:s regering själv, vid varje tillfälle, vilka frågor den skall ta upp.

Men genom en förfrågan, eller en vädjan, från den svenska regeringen skulle vi visa att vi har intresse av att frågan tas upp.

Om frågan på det här viset aktualiserades, vore det inte första gången Sverige och USA agerar gemensamt i ärendet.

Vid Madridkonferensen gjordes ett svenskt inlägg mot bakgrund av att vittnen givit indikationer på att Raoul Wallenberg, trots att många år förflutit efter försvinnandet, fortfarande kunde vara i livet.

Den svenska framställningen fick stöd av USA, Storbritannien och Schweiz. I det amerikanska inlägget sägs bl. a.: ”Det har nyligen förekommit uppgifter att han fortfarande kan vara i livet.” I det engelska inlägget nämns likartade ord.

I ett brev av den 20 september i år framför Raoul Wallenberg-föreningen också en vädjan till den amerikanske presidenten att ta upp frågan vid sitt möte med Gorbatsjov. En sådan vädjan skulle givetvis få ökad tyngd om regeringen ansluter sig till den.

Det gäller för den svenska regeringen att inte missa någon chans att få klarhet i Raoul Wallenbergs öde. Ju längre tiden går, desto viktigare blir detta. Vi tvingas acceptera det faktum att om Raoul Wallenberg fortfarande är i livet, så är han i dag en gammal man, som kanske tillbringat 40 år i Gulag.

Reaktionen på det svenska inlägget vid Madridkonferensen visar att andra länder inte är likgiltiga inför Raoul Wallenbergs öde. Just av det skälet kan det kanske vara av värde att Sverige visar sitt intresse genom att framföra en vädjan om att frågan tas upp om någon vecka.

Om regeringen inte har för avsikt att göra detta, tycker jag – med förlov sagt – att det är en något nonchalant inställning.

Prot. 1985/86:25
12 november 1985

*Om Raoul Wallen-
bergs öde*

Anf. 7 KERSTIN EKMAN (fp):

Herr talman! Även om det lönar sig föga att beklaga att de svenska insatserna för att bringa klarhet i vad som hänt Raoul Wallenberg och för att få honom frigiven har varit för dåliga och verkningslösa, måste man en sådan här dag med upprördhet betona att de har varit det. Det intresse som finns runt om i världen för Raoul Wallenberg avtar inte – tvärtom får vi många bevis på att intresset ökar. Det är inte bara ett intresse hos de människor som har Raoul Wallenberg att tacka för sina liv, utan det är ett intresse och ett engagemang hos alla som hyllar och vördar vår store landsman.

Utrikesministerns svar här i dag är viktigt av två anledningar.

Den första anledningen är följande. Det förestående mötet mellan den nye Sovjetledaren och USA:s president är, som Per Stenmarck sade, av stor betydelse även för möjligheterna att få klarlagt Raoul Wallenbergs öde. President Reagan har lovat att göra sitt yttersta. Det löftet återfanns bl. a. i det tal som presidenten höll när Raoul Wallenberg utnämndes till amerikansk hedersmedborgare. Det är därför av yttersta vikt att frågan kommer upp på dagordningen i Genève. Hundratusentals människor från hela världen har vänt sig till presidenten med vädjan om att han skall ställa krav om Raoul Wallenbergs frigivande. Det finns säkert ledamöter av detta parlament som har vädjat. Folkpartiets partiledare har skrivit till presidenten. Raoul Wallenberg-föreningen och Raoul Wallenbergs anhängare kan inte nog betona hur viktigt mötet i Genève är. Det är därför angeläget att få veta vilka ansträngningar Sveriges utrikesminister gör för att försöka få upp ärendet på dagordningen. Svaret innehöll ingenting om detta.

Den andra anledningen till att utrikesministerns svar är av särskilt intresse är att Sten Andersson är ny i ämbetet. Vi måste få klarhet om vår nye utrikesminister helhjärtat stöder alla ansträngningar att få Raoul Wallenberg frigiven och att han helhjärtat kommer att ta initiativ i ärendet.

Precis som i svaret till Hadar Cars den 24 oktober sade Sven Andersson i dag att man kommer att gripa varje lägligt tillfälle att få klarhet. Det låter i mina öron ganska passivt. Vi vill ha ett bevis på ett större engagemang. Hadar Cars fick inget besked den 24 oktober om utrikesministern avser att försöka påverka så att frågan kommer upp i Genève. Därför hoppas vi få det svaret i dag, så att det står klart att vi gör vårt yttersta och att utrikesministern helhjärtat stöder det.

Anf. 8 Utrikesminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Om man, Kerstin Ekman, förklarar att man är beredd att gripa varje lägligt tillfälle, och också gör det, kan det ju inte uppfattas som ett uttryck för passivitet – i varje fall inte med vanligt språkbruk.

Jag är beredd att göra allt i den här affären som tjänar saken, dvs. det som jag bedömer kan leda till att vi äntligen får klarhet i denna fråga. Vi har, som jag sade i mitt första inlägg, tagit åtskilliga initiativ. Denna fråga togs upp – jag kan gärna säga det, eftersom det bara har sagts i allmänna ordalag i mitt svar – då det sovjetiska utrikesministeriets Skandinavienchef besökte Stockholm i februari. Frågan togs också upp vid kabinettssekreterarens samtal med Sovjetunionens förste vice utrikesminister Maltsev i augusti.

Man har vid flera tillfällen återkommit till frågan om vi är beredda att vädja

till den amerikanske presidenten att han vid toppmötet – alltså vid mötet med Gorbatsjov – skall ta upp den här frågan. Jag skulle vara beredd att göra en sådan framställning om jag trodde att det skulle tjäna saken. Men på den punkten är jag ytterligt tveksam. Jag skall inte här utveckla varför. Men var och en som är något intresserad av svensk utrikespolitik inser säkert att det inte är alldeles självklart att en sådan framställning skulle gagna Raoul Wallenbergs sak. Därför upprepar jag det jag sade i debatten med Hadar Cars: Det är enbart Förenta staternas regering som avgör om den skall ta upp fallet Raoul Wallenberg med Sovjetunionen. Vänd på steken och tänk efter ett tag! Då tror jag att det här står alldeles klart.

Jag vill gärna komplettera vad jag tidigare sade och således ännu en gång försäkra att vi kontinuerligt granskar frågan om vad vi ytterligare kan göra för att få klarhet i Raoul Wallenbergs öde. Som en ytterligare ökning av ansträngningarna kommer en särskild utredningsman inom kort att stå till mitt förfogande, vars enda uppgift är att ur olika aspekter belysa hela ärendet. Vi har ju ett gigantiskt material att tillgå. Det behövs alltså en ordentlig genomlysning och analys för att man skall få en grund för vidare arbete. Utredningsmannen kommer bl. a. att ha i uppdrag att överväga vilka eventuella nya initiativ från svensk sida som kan tas och vilka former dessa initiativ i så fall bör få.

Anf. 9 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Låt mig först säga att jag tycker att den sista delen av utrikesministerns svar är utomordentligt positiv. Men jag hävdar också att så länge regeringen inte vädjar till USA om att man tar upp Raoul Wallenberg-frågan i sina samtal med Sovjets företrädare, lever inte utrikesministern upp till sina egna och till statsministerns ord om att – jag citerar ordagrant – ”gripa varje lägligt tillfälle att få klarhet”. Oavsett vad utrikesministern här säger är det en smula underligt att andra länder ofta har varit mera offensiva än Sverige i denna fråga, åtminstone under senare år. Sålunda krävde president Reagan på 40-årsdagen av Raoul Wallenbergs försvinnande en fullständig redogörelse från Sovjet om Raoul Wallenbergs öde. Det var i grunden mycket offensivare, jämfört med vad Olof Palme gjorde samma dag. Detta, tycker jag, är ytterligare ett tecken på att det förmodligen inte skulle vara alldeles utsiktslöst att rikta en vädjan till USA om att ta upp den här frågan vid samtalen om någon vecka.

I det brev som Raoul Wallenberg-föreningen skickade till den amerikanske presidenten för ungefär en månad sedan och som jag återopade i mitt huvudanförande nämns också ett par saker som förmodligen kan ha viss betydelse i sammanhanget.

Den ena är att det är första gången sedan Raoul Wallenbergs försvinnande som Sovjet har en ledare vars hela politiska karriär daterar sig till tiden efter andra världskriget. Han kan rimligtvis inte ha något förflutet att dölja i denna fråga. Kanske skulle han nu kunna vara beredd till en sådan gest som så många människor så länge har hoppats på.

Den andra är att samme ledare gjort sig känd för att vilja göra ett gott intryck och för att vilja förbättra omvärldens syn på hans land. Att bringa klarhet om Raoul Wallenbergs öde skulle kanske kunna vara en åtgärd i den

Prot. 1985/86:25
12 november 1985

*Om Raoul Wallen-
bergs öde*

riktningen. Jag vill med detta säga att det kan vara dags att nu göra nya försök att komma till samtal med Sovjet.

Låt mig få ställa ytterligare en fråga: Kan utrikesministern här ge en redogörelse för vilka ansträngningar som fortlöpande görs för att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde, direkt genom kontakter med Sovjet eller på något annat sätt?

Anf. 10 KERSTIN EKMAN (fp):

Herr talman! Det var ju, som Per Stenmarck säger, en del upplysningar som vi fick i utrikesministerns andra inlägg, och det var bra att vi fick dem.

Men jag vill ändå påstå att säger man att man inte skall lämna någonting ogjort, så måste man ta till vara denna möjlighet som nu finns att försöka påverka, så att frågan kommer upp på dagordningen i Genève. Det är, säger de som har sysslat med den här frågan länge i Raoul Wallenberg-föreningen och som verkligen har satt sig in i den otroliga mängd papper som finns, ett av de verkligt stora tillfällena att kunna få frågan diskuterad. Vi vet att Amerikas president har en vilja att ta upp det här ämnet. Då skall Sveriges regering göra vad den kan för att bevaka frågan och få upp den på dagordningen. Då har man gjort allt vad man kan göra – och sedan får man fortsätta, om inte det ger resultat.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1985/86:59 till socialförsäkringsutskottet

5 § Anmälades och bordlades

Propositionerna

1985/86:39 Upphävande av fyra lagar på det statliga arbetsgivarområdet

1985/86:60 Ändring i lagen (1977:975) med tulltaxa, m. m.

1985/86:63 Ändrade grunder för bestämmande av den statliga bostadslåneräntan

6 § Anmälades och bordlades

Motionerna

1985/86:100 av *Lars Tobisson m. fl.*

1985/86:101 av *Björn Molin m. fl.*

1985/86:102 av *Stig Josefson m. fl.*

Förlängd tillämpning av allmänna prisregleringslagen (1956:236) (prop. 1985/86:21)

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 12 november

1985/86:43 av *Hans Rosengren* (s) till justitieministern om godmansförordnande i stället för omyndigförklaring:

Att bli omyndigförklarad är något av det mest ingripande som kan hända en människa. Vi som inte själva upplevt det kan nog aldrig förstå hur det måste kännas att bli omyndigförklarad; vilken förnedring det måste vara att bli helt utlämnad till andras godtycke, att inte få bestämma över sitt eget liv.

Jag frågar mig: Vad kan det i dag finnas för skäl att omyndigförklara en människa?

Förutsättningarna för omyndigförklaring är enligt föräldrabalken:

att man på grund av psykisk sjukdom e. d. inte kan vårda sig själv eller sin egendom på ett tillfredsställande sätt och
att det inte är tillräckligt att god man förordnas eller att den nödvändiga hjälpen ordnas på ett mindre ingripande sätt.

Med det sociala skyddsnät vi har i dag och med de omvårdnadsresurser samhället kan mobilisera borde det aldrig bli nödvändigt med ett så oerhört ingrepp i en människas liv som en omyndigförklaring innebär. I stället borde det räcka med möjligheten att förordna god man.

De krav som i dag ställs på förmyndare och gode män är att de skall vara rättrådiga, erfarna och i övrigt lämpliga män eller kvinnor. Tyvärr finns inga garantier för hur en förmyndare eller en god man uppträder mot sin myndling. Lagen är till för att hjälpa människor med problem till ett drägligt liv. Men det finns alltför många exempel på hur lagen i stället blivit en "lidandets lag" för människor, som satts på undantag och sedan glömts bort.

Som exempel kan nämnas att överförmyndaren i Torsby kommun i norra Värmland i domstolsprocesser har fått omyndigförklaringen upphävd för 54 personer i sin kommun. Många av dessa hade då varit omyndigförklarade i mer än 20 år. I ett fall hade personen i fråga varit omyndigförklarad i 45 år. Av dessa 45 år hade han varit inspärrad på mentalsjukhus i 22 år.

Det finns alltså på olika institutioner, men också undangömda ute i samhället, omyndigförklarade människor, som helt enkelt glömts bort. Det finns också alltför många exempel på hur förmynderskapet för dessa människor missköts eller rent av missbrukats.

Det finns alltså skäl att utvidga godmansinstitutet, så att det i fortsättning- en omfattar också sådana personer som för närvarande kan bli omyndigförklarade. Därigenom garanteras deras rättigheter som människor, samtidigt som de erbjuds det stöd och den hjälp som krävs.

Samtidigt måste vi se till att alla de bortglömda människor som redan nu är omyndigförklarade befrias. Vi måste skapa garantier för att en omprövning av omyndigförklaringarna verkligen sker i enlighet med lagen.

Riksförbundet för social och mental hälsa (RSMH) har uppvakttat

Prot. 1985/86:25
12 november 1985

Meddelande om interpellationer

justitieministern i denna fråga och krävt att omyndigförklaring avskaffas och ersätts helt av ett utvidgat godmansinstitut.

De regler som gäller om bl. a. omyndigförklaring och utseende av god man utvärderas för närvarande av förmynderskapsutredningen (Ju 1984:07). Utredningens direktiv anger emellertid inte uttryckligen att omyndigförklaringarna bör avskaffas.

Jag vill därför fråga justitieministern:

Är justitieministern beredd att vidta snara åtgärder för att rätta till de missförhållanden jag beskrivit och tillmötesgå kravet om att omyndigförklaringarna undanröjs och ersätts med ett utvidgat godmansinstitut?

1985/86:44 av *Barbro Sandberg* (fp) till socialministern om möjlighet för mindre företag att anställa handikappade:

Företagarförbundet har kontaktat Samhällsföretag för att se om möjlighet föreligger att bereda handikappade arbete i mindre företag på samma villkor som bedrivs i inbyggda verkstäder.

I riktlinjerna för den försöksverksamhet som pågår sägs bl. a. att arbetsuppgifterna skall ha sådan omfattning att en grupp av arbetshandikappade (minst fem) kan ges meningsfullt arbete.

Nu erbjuder sig de mindre företagen att anställa arbetshandikappade men stoppas uppenbarligen av de riktlinjer som angivits.

Många handikappade skulle säkert må bra av att få vara "ensamma" bland friska arbetskamrater. Mindre företag har ofta större möjligheter till mer personliga kontakter mellan såväl företagsledning och anställda som mellan arbetskamrater.

Är statsrådet beredd att ändra riktlinjerna för försöksverksamheten så att även mindre företag får möjlighet att anställa handikappade efter samma modell som inbyggda verkstäder även om de endast kan ta emot en eller ett par personer?

1985/86:45 av *Hans Göran Franck* (s) till utrikesministern om den politiska utvecklingen i Turkiet:

Den allt starkare oppositionen i Turkiet samt den internationella opinionen och trycket från bl. a. Europarådet och EG har lett till att vissa begränsade demokratiska framsteg gjorts i Turkiet under senare tid. Den parlamentariska debatten i landet har blivit livligare och aktiviteten från oppositionen i och utanför parlamentet spelar en allt större roll, vilket återverkar på det politiska klimatet i landet.

Turkiets medlemskap i Europarådet och godkännandet av Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna ställer bestämda krav på landet. Med hänsyn därtill är emellertid de framsteg som gjorts långt ifrån tillräckliga. Det är inte godtagbart att det inom Europarådets ram finns en dubbelstandard i fråga om kraven på en parlamentarisk demokrati och de mänskliga rättigheterna.

Visserligen skall Turkiet fr. o. m. den 19 november häva det militära undantagstillståndet i 8 provinser och ersätta det med civila undantagslagar. I

16 provinser kommer civilt undantagstillstånd att gälla, däribland de fem stora städerna Ankara, Istanbul, Izmir, Adana och Bursa. Men i provinser i östra och sydöstra delarna av Turkiet skall det militära undantagstillståndet kvarstå. 42 provinser blir utan undantagstillstånd.

Det har inte framkommit tillräckliga och godtagbara skäl för att vidmakthålla vare sig det civila eller det militära undantagstillståndet. Undantagslagarna måste hävas i hela landet. De löser inte problemen utan förvärrar rådande motsättningar och motverkar en demokratisk utveckling i landet.

Mer än 400 personer har dömts till döden efter det militära maktövertagandet den 12 september 1980. Sedan premiärminister Turgut Özal bildade regering 1983 har det turkiska parlamentet godkänt verkställighet av två utdömda dödsstraff. Dessa verkställdes i oktober 1984. Ett stort antal dödsdömda avvaktar parlamentets ställningstagande. Vissa enskilda dödsdömda har väntat på ett beslut om verkställighet under mycket lång tid, upp till fem år. Det är ytterst angeläget att ett snabbt avgörande äger rum och att verkställigheten av dödsdomar helt upphör. Nya dödsdomar fördjupar krisen i landet och motverkar möjligheterna att läka sårerna inom befolkningen.

Enligt officiella uppgifter har sedan den 12 september 1980 fram till november 1984 förekommit 917 anmälningar om tortyr i landet. 102 torterare har dömts till straff av domstol. Ytterligare ett antal fall har ännu inte avgjorts av domstol. De flesta anmälningar har dock inte föranlett vare sig undersökning eller åtal.

Ett utbrett bruk av tortyr förekommer fortfarande. Endast en liten del av tortyrfallen blir föremål för anmälningar till myndigheterna. Det finns stor rädsla för att göra angivelser om tortyr. De åtgärder som vidtagits mot tortyren är helt otillräckliga. Försvarsadvokaterna tillåts inte biträda sina klienter i samband med polisförhör, då tortyr och brutal behandling är mest förekommande. En försvarare kan heller inte tala i enrum med sin klient.

De politiska massrättegångarna mot exempelvis medlemmar i den fackliga landsorganisationen DISK, i Turkiska fredsförbundet och mot de 59 intellektuella är oförenliga med demokratiskt rättsliga krav på korrekt rättegång och respekt för grundläggande fri- och rättigheter. Handläggningen har dessutom tagit osedvanligt lång tid. Presidenten och andra ledande företrädare för regimen har i strid med rättsliga principer föregripit de rättsliga avgörandena i målen genom att på förhand uttala sig om de åtalades skuld. Åtalen grundar sig på politiska aktiviteter som är tillåtna i alla västeuropeiska länder. Rättegångarna måste avslutas utan vidare dröjsmål. Åtalen bör nedläggas och de fällande domarna upphävas.

Från den 12 september 1980 till september 1985 blev 58 627 personer arresterade enligt de militära undantagslagarna. Av dessa har 43 037 personer dömts av militärdomstolar. Fortfarande avtjänar 10 742 personer fängelsestraff för domar avkunnade av militärdomstolar. 5 606 personer var arresterade och satta i militära häkten den 1 september 1985. Dessa uppgifter är lämnade av den turkiska parlamentariska fängelsekommissionen. Till detta kommer att minst lika många berövats sin frihet genom de civila undantagslagarna.

En allmän amnesti inte bara för samvetsfångar utan även för andra

politiska fångar och arresterade måste genomföras. De av regeringen återopade restriktionerna i konstitutionen kan inte med en generös och liberal tolkning utgöra hinder därför om den politiska viljan finns.

Konstitutionen liksom en rad speciallagar medför så många restriktioner i grundläggande fri- och rättigheter att det förhindrar utvecklingen mot en fullständig parlamentarisk demokrati med respekt för de mänskliga rättigheterna. Det gäller bl. a. beträffande restriktionerna för tidigare politiker som före premiärministern Bülent Ecevit och Süleiman Demirel. De måste få rätt att inte bara uttala sig fritt utan även kandidera vid val till parlamentet.

Konstitutionen och lagen om politiska partier behöver demokratiseras.

Någon förändring till det bättre har inte skett i den starkt antifackliga lagstiftningen. Det fordras garantier för fri facklig verksamhet. Samarbete mellan den fackliga rörelsen och politiska partier, som är förbjudet, måste tillåtas. Över huvud taget måste organisations-, mötes- och demonstrationsfriheten säkras både i lag och i tillämpning. Paragraferna 141 och 142 i strafflagen är inte acceptabla ur demokratisk synpunkt, då de öppnar vägen för politiska och antifackliga rättegångar.

Sverige och ytterligare fyra länder anmälde i juni 1982 Turkiet till Europarådets MR-kommission för brott mot artiklar i Europakonventionen om mänskliga rättigheter, nämligen artikel 3 (förbud mot tortyr), artikel 5 (rätt till frihet och säkerhet), artikel 6 (rätt till korrekt rättegång), artikel 9 (rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet), artikel 10 (rätt till yttrandefrihet) och artikel 11 (rätt till församlings- och mötesfrihet).

Kommissionen beslöt den 6 december 1983 att ta upp framställningarna till behandling i sak. Förhandlingar har förekommit med den turkiska regeringen för att nå en överenskommelse beträffande åtgärder mot tortyr, hävande av det militära undantagstillståndet och en amnesti för politiska fångar.

Europarådets parlamentariska församling har i år krävt att Turkiet skall påskynda det nödvändiga fulla genomförandet av politisk pluralism och mänskliga rättigheter. Behandlingen av förslaget att Turkiet skulle få återinträda som ordförande i Europarådets ministerkommitté har uppskjutits till nästa år.

Europeiska parlamentet (EG) beslutade i oktober att fortsätta att frysa sina relationer till Turkiet, vilket bl. a. har haft betydelse för kreditgivningen till landet.

Uppgifter och iakttagelser som framförts i denna interpellation grundar sig bl. a. på ett studiebesök som jag gjorde i Turkiet den 27 oktober–den 2 november 1985.

Med anledning av det anförda vill jag till utrikesministern ställa följande frågor:

1. Hur bedömer utrikesministern utvecklingen i Turkiet?
2. Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att den demokratiska utvecklingen skall påskyndas och för att de mänskliga rättigheterna skall respekteras i Turkiet?

Meddelades att följande frågor framställdes

den 11 november

1985/86:177 av *Börje Stensson* (fp) till socialministern om ny lagstiftning om medicinteknisk säkerhet:

Sjukhusdirektören i Linköping har i skrivelse till socialstyrelsen påtalat behovet av ny lagstiftning om medicinteknisk säkerhet och att socialstyrelsens roll och ansvar i sammanhanget bör utredas.

Är statsrådet Sigurdson beredd tillsätta utredningen eller ge tilläggsdirektiv till redan tillsatt utredning som behandlar frågor av liknande art?

1985/86:178 av *Börje Stensson* (fp) till socialministern om centrala krav på medicinsk utrustning:

På medicinsk apparatur ställs höga krav, som är till för att skydda personalen. För patienternas skydd finns få bindande krav på sjukhusutrustning. Nu kräver experter vid regionsjukhuset, tekniska högskolan och försvarets forskningsanstalt i Linköping att centrala krav ställs på medicinsk utrustning.

Vilka åtgärder är socialministern beredd vidta med anledning av påtalade förhållanden?

1985/86:179 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till statsrådet Mats Hellström om användningen av svenska vapen m. m. inom Irans krigsmakt:

Vilken kännedom har regeringen om användningen av svenska vapen och svensk ammunition, svenska sprängämnen och svensk materiel i övrigt inom Irans krigsmakt?

1985/86:180 av *Ingegerd Anderlund* (s) till statsrådet Bengt Lindqvist om samhällets barntillsyn:

Samhällets barntillsyn är inte lika tillgänglig för alla förvärvsarbetande småbarnsföräldrar. Flera undersökningar visar att LO-kollektivets skiftesarbetare och de som arbetar på obekvämt arbetstid i mycket mindre utsträckning än TCO- eller SACO/SR-medlemmar kan utnyttja denna samhällsservice. För många LO-medlemmar stämmer alltså arbetstiden och barnomsorgens öppethållandetider inte överens. Det rör sig inte alltid om nattarbete. För t. ex. affärsanställda och viss vårdpersonal skulle det räcka om daghemmet håller öppet litet längre på kvällarna samt under helgerna.

Samhällets strävan att äldre och handikappade i framtiden skall kunna få sin omsorg hemma i stället för på institution kräver också att frågan om flexibel barnomsorg löses parallellt med utbyggnaden av den sociala hemhjälpn och hemsjukvården.

Min fråga är:

Avser statsrådet vidta åtgärder i syfte att göra samhällets barntillsyn så flexibel att alla kategorier småbarnsföräldrar kommer att kunna utnyttja omsorgen i samma utsträckning?

den 12 november

1985/86:181 av *Alf Svensson* (c) till utbildningsministern om s. k. frizoner inom högskolan:

Under juli månad publicerades i Svenska Dagbladet en artikel skriven av förra utbildningsministern, Lena Hjelm-Wallén, under rubriken "Inför frizoner på högskolorna och universiteten". Statsrådet Hjelm-Wallén sände också ett cirkulärbrev till högskolornas styrelser i vilket hon inbjöd rektorer och högskolestyrelser till ett "konstruktivt tänkande kring möjligheterna att genomföra försöksverksamhet med frizoner inom högskolans regelkomplex".

Det torde vara möjligt att på en del högskoleorter, om rätten till s. k. frizoner erbjuds, exempelvis få till stånd omfattande samarbete mellan landstingskommunal och statlig högskola, trots att dessa har skilda avtalsområden.

Ämnar utbildningsministern fullfölja sin företrädares intentioner att införa s. k. frizoner på högskolans område?

1985/86:182 av *Karin Ahrland* (fp) till justitieministern om rätten till insyn i offentlig verksamhet:

Nyligen har avslöjats att rikspolisstyrelsen har ett hemligt aktiebolag i vilket polisen har "gömt" ett antal bilar vilka polisen använder i sina spaningar i kampen mot grövre brottslighet.

Polisen är en myndighet i vilken det enligt tryckfrihetsförordningen finns rätt till insyn och parlamentarisk kontroll. Detta är inte fallet med aktiebolag. Någon insyn i polisens hemliga bolag går det därför inte att få.

Är justitieministern beredd att se över de bestämmelser som reglerar myndigheternas verksamhet så att den insyn som tryckfrihetsförordningen medger kan garanteras?

1985/86:183 av *Bertil Måbrink* (vpk) till försvarsministern om upprustning av vissa bristfälliga dammanläggningar:

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har nyligen gjort en inventering av ett antal dammanläggningar i länets åar och sjöar och därvid funnit att tolv dammanläggningar är i mycket dåligt skick. Om inte upprustning sker av dessa, kan det få allvarliga följder när vårfloden kommer.

Samtidigt redovisar länsstyrelsen ett fall där man i sex år försökt få ägaren till en ytterst dålig dammanläggning att göra absolut nödvändig reparation, men utan framgång.

Om lika lång tid skall åtgå för att reparera nämnda tolv dammanläggningar innebär detta att en verklig katastrof kan ske vid kommande vårflood.

Vilka åtgärder avser försvarsministern vidta för att bristfälliga dammanläggningar åtgärdas utan dröjsmål?

1985/86:184 av *Karl-Erik Persson* (vpk) till kommunikationsministern om återupptagande av persontrafiken på järnvägssträckan Ställdalen-Kil:

Är kommunikationsministern beredd att medverka till att persontrafiken på bansträckan Ställdalen-Kil återupptas?

1985/86:185 av *Karl-Gösta Svenson* (m) till socialministern om förbud mot att avlägsna kroppsdelar från avlidna personer:

Enligt ett reportage i Svenska Dagbladet lördagen den 9 november 1985 har man upplyst om att obduktionstekniker tjänar extrapengar genom att för läkemedelsindustrins räkning ta ut hypofysen på avlidna personer. Av reportaget framgår vidare att olika kroppsdelar tas bort från avlidna personer, utan att den avlidne eller anhöriga givit sitt tillstånd.

Det är enligt min uppfattning mycket stötande att från den avlidnes kropp kan avlägsnas olika kroppsdelar, utan att sådant tillstånd har inhämtats.

Med anledning härav vill jag ställa följande fråga till socialministern:

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att förhindra borttagande av kroppsdelar utan tillstånd från den avlidne eller dennes anhöriga?

1985/86:186 av *Ingvar Karlsson* i Bengtsfors (c) till kommunikationsministern om den tekniska provningen och kontrollen av teleapparater:

Televerket har i dag myndighetsuppdrag där verket provar och godkänner konkurrenters material. Denna ordning har kritiserats. Frågan utreds för närvarande, och förslag skall läggas senast den 1 juli 1987. Någon förändring av nuvarande ordning kan därför inte förväntas förrän tidigast 1988. Redan nu borde man ta ställning till om inte televerkets myndighetsutövning på området skall avbrytas. Ett opartiskt alternativ är att utöka befogenheterna för Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB (SEMKO).

Med anledning härav vill jag ställa följande fråga till kommunikationsministern:

Delar regeringen uppfattningen att SEMKO bör överta den tekniska provningen och kontrollen av teleapparater från televerket?

1985/86:187 av *Gullan Lindblad* (m) till socialministern om ändrade regler för arbetsgivares ansvar för arbetstagares skatter och avgifter:

En numera riksbekant småföretagare håller på att bli satt på bar backe på grund av svensk skatte- och socialförsäkringslagstiftning. Fallet visar på ett skrämmande sätt hur den lilla människan har kommit i kläm genom en, för henne, obegriplig lagstiftning, som sätter statens rätt att ta ut skatter och avgifter före den enskildes rättstrygghet.

Nu krävs personen i fråga av riksförsäkringsverket på 311 000 kr. i arbetsgivaravgifter utöver de 281 000 kr. han avkrävs i preliminärskatt för en underleverantör, som ej betalt sina skatter och avgifter.

Lagstiftningen i detta ärende har varit föremål för ett flertal debatter och motioner här i riksdagen. När motioner i ärendet nyligen behandlades i socialförsäkringsutskottet hänvisade man till socialavgiftsutredningens betänkande som remissbehandlats och för närvarande bereds i regeringskansliet.

Min fråga till socialministern är:

Avser regeringen att lämna ett förslag till riksdagen i denna fråga, och när kan i så fall förslaget förväntas?

1985/86:188 av *Lars Hjertén* (m) till justitieministern om ändrade regler för sökning inom folkbokföringen:

I statliga register och datasystem har mannen en särställning på ett sätt som inte står i överensstämmelse med vår uppfattning om jämställdhet mellan kvinnor och män.

I riksskatteverkets anvisningar för folkbokföringen sägs t. ex. att en ogift mor alltid skall vara sökperson när det gäller samhörigheten med sina omyndiga barn. Detta gäller även om hon lever tillsammans med barnens far. Ingår hon äktenskap med en man som inte är far till hennes barn bli däremot denne man sökperson och den som står för samhörigheten med hustruns barn. Liknande exempel finns inom andra områden.

Vilka initiativ är statsrådet beredd att ta för att ändra på dessa missförhållanden?

1985/86:189 av *Bertil Danielsson* (m) till finansministern om befrielse för sparbanken från vinstdelningsskatt:

En av löntagarfondernas negativa effekter är att den motverkar önskvärda och nödvändiga fusioner mellan sparbanker. Vid en fusion måste vissa reservfonder upplösas, vilka då beskattas enligt vinstdelningsskatten. Sparbanken i Kalmar står i begrepp att gå samman med Sparbanken Kronan, och för den förstnämnda banken innebär ett upplösande av deras värderingskonton en vinstdelningsskatt på 15 milj. kr. Fusionen fullföljs inte så länge kravet på denna skatt finns kvar. Andra banker befinner sig i liknande situationer.

Jag vill därför ställa följande fråga till finansministern:

Avser finansministern att medge dispens från vinstdelningsskatt till löntagarfonder för fusionerande sparbanker, eller om detta ej medges, vid vilken tidpunkt kan en lagändring i syfte att befria fusionerande sparbanker från vinstdelningsskatt genomföras?

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.37.

Prot. 1985/86:25
12 november 1985

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Gunborg Apelgren